

پایان باز مقاوم سازی در حریم گسل ها

نگاهی به نقشه تدقیق گسل های مشهد و ساختمان هایی که باید مقاوم تر شوند

گزارش روز

زهرا مرادپور

مشهد شهری میان دو گسل اصلی کشف رود در شمال و دیگری «سنگ بست - شاندیز» در جنوب است. انرژی ناگهانی و شدید یی که در پی لرزش زمین آزاد شود، در اثر فشار، خود را به سطح خواهد رساند و تخریب بناها را در پی خواهد داشت؛ به ویژه آن ها که روی گسل قرار گرفته اند. تحقیقات در همه دنیا نشان داده است که با شناسایی واقدامات پیشگیرانه، می توان میزان تخریب ساختمان ها و تلفات جانی ناشی از آن در محدوده گسل را کاهش داد. در حقیقت مهم تر از شناسایی محل گسل ها، تعیین حریم آن ها است. باید از ساخت و ساز های جدید در حریم پیشگیری کرد یا به سرعت برای ساختمان هایی که در گذشته احداث شده اند، راه مقاوم سازی و استاندارد سازی را در پیش گرفت تا میزان آسیب را کم کند؛ زیرا زمان وقوع زلزله برای هیچ فردی معلوم نیست. در این گزارش، از حریم گسل های مشهد، مصوبه شورای عالی معماری و شهر سازی ایران و هشدارهایی که باید رعایت شوند، گفته ایم. در گزارش های بعدی به سراغ ساختمان های احداث شده در حریم و شرایط مقاوم سازی آن ها خواهیم رفت.

بیمارستانی در حریم گسل نیست

و دستورالعمل ساخت و سازها، بنا شده بود و بدون شک روش دیگری جز مقاوم سازی و ایمن سازی برای آن ها وجود ندارد؛ همان روشی که به گفته مهندس محدثه نجفی، معاون شهرسازی و معماری اداره کل راه و شهرسازی استان، در دستورکار است: «بر اساس مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری، مقاوم سازی ساختمان های حریم گسل در اولویت است. ما یک مصوبه ابلاغی داریم که ملاک عمل، همان است و طرح های تفصیلی شهرداری هم به طور کامل برابر آن عمل شده است؛ چه به لحاظ ارتفاع ساختمان و چه به لحاظ استمرار فعالیت؛ مثلا اگر گفته شده است فعالیت در حریم نباشد، ممنوعیت، اجرا شده است. شورای عالی شهرسازی هم یک دستورالعمل ساخت و ساز برای حریم گسلی دارد که ابلاغ شده است.»

او ادامه می دهد: از زمان ابلاغ گسل و طرح ها، همه دستورالعمل ها اعمال شده است و ساختمان جدیدی در حوزه حریم گسل نداریم. موضوع بعدی، بلندمرتبه سازی است که شهرداری پیگیری آن را آغاز کرده است و باید خارج از حریم گسل باشد. برای ساختمان هایی که در آینده ساخته می شود، هم قوانینی وجود دارد. او برخلاف اظهار نظر بیت الهی درباره دو بیمارستان ساخته شده بر روی حریم گسل های مشهد، در این باره این گونه توضیح می دهد: بر اساس بررسی کارشناس مربوط، متوجه شدیم بیمارستانی در محدوده حریم گسل وجود ندارد و بیمارستان های ولایت و اکبر هم تداخلی با گسل ندارند.

سازمان مدیریت بحران کشور، سال ۱۳۹۷ قانونی را مصوب کرد که بر اساس آن مقرر شد نقشه تدقیق پنج کلان شهر کرج، تهران، مشهد، تبریز و کرمان تهیه شود. پس از آن، شهر مشهد برای اولین بار در سال ۱۳۹۹ دارای نقشه حریم گسل شد و با توجه به آن نقشه و مطابق با آیین نامه ۲۸۰۰ آیین نامه ایمنی ساختمان ها در برابر زلزله (تأکید شد که ساختمان های بسیار مهم نباید روی حریم گسل ها ساخته شوند. در حقیقت از آن پس و به استناد نقشه ها، نباید مجوز ساخت و ساز برای ساختمان های مهم در این محدوده ها صادر شود. علی بیت الهی در جایگاه رئیس بخش زلزله شناسی و خطر پذیری مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی ایران، در گفت و گویی درباره وضعیت ساختمان ها در حریم مشهد، با اشاره به تعداد این ساختمان ها، هشدار داده و گفته بود: حدود ۱۵ هزار پلاک ساختمانی، بیش از سی مرکز آموزشی شامل مدارس و همچنین دو بیمارستان روی حریم گسل قرار دارد و همه این ها به دستگاه های اجرایی مربوط اطلاع رسانی شده است.

این آمار در حالی به صورت رسمی اعلام شده است که به گفته او، «با توجه به مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری، هدف این است که احداث ساختمان های بلندمرتبه - که از آن ها به نام برج یاد می کنیم - روی حریم گسل ها ممنوع شود. همچنین احداث هر نوع ساختمان معمولی بیشتر از هشت طبقه نیز در این محدوده، ممنوع خواهد بود». آن ساختمان ها البته پیش از تصویب نقشه حریم

- ۱ «بر اساس ضوابط درج شده در آیین نامه ۲۸۰۰، احداث ساختمان هایی با درجه اهمیت بسیار بالا روی مراکز درمانی، ایستگاه های آتش نشانی، مراکز و تأسیسات آب رسانی، ساختمان های نیروگاه ها و تأسیسات برق رسانی، برج های مراقبت فرودگاه ها، مراکز مخابرات، رادیو و تلویزیون، تأسیسات نظامی و انتظامی، مراکز کمک رسانی و به طور کلی همه مراکز که در امداد و نجات مؤثر هستند، همچنین ساختمان های خطرناک مانند انبار مواد سمی، گازهای خطرناک و کارخانه های تولید مواد شیمیایی مضر، ممنوع است.»
- ۲ «احداث مدارس، پست های بنزین و پمپ های گاز (سی ان جی) و ایستگاه های اصلی مترو بر روی حریم گسل ها، ممنوع است.»
- ۳ «احداث ساختمان های بلندمرتبه با تعداد طبقات تعریف شده برای هر شهر و بیشتر از آن بر روی حریم و پهنه های گسل، ممنوع است.»

ممنوعیت های احداث ساختمان گسلی و حریم آن

نگاهی به ساخت و سازها در حریم گسل های مشهد

محدوده پلاک های واقع در حریم درجه یک گسل های مشهد، بر اساس نقشه گسل های این شهر، طبق مصوبه ۲۶ آبان ۱۳۹۹ شورای عالی شهرسازی و معماری تعیین می شود. رعایت مفاد آیین نامه ۲۸۰۰ و مفاد مصوبه فوق در محدوده پهنه های گسلی و حریم آن ها، در همه ساخت و سازها الزامی است.

دیدگاه

دیروز گذشت، به فردا نگاه کن!

محمدرضا شهیدی جمله باید کامل باشد تا معنای کامل هم بدهد، منتها گاه یک جمله با کلمات کم، کامل می شود و نقطه پایان می گیرد. شاید هم این نقطه ما را به «سر خط» برگرداند برای نوشتن خطی دیگر، اما باید قدر و قدرت کلمه و حتی حروف را دانست. در همین کلمات کم هم فراوان محتوا می توان تولید و پیام منتقل کرد؛ این البته یک هنر است که بیشترین پیام را در کوتاه ترین جمله منتقل کنیم. هنرمندان آنان که اقتصاد کلام را چنان رعایت می کنند که نمی شود کلمه ای متشنان را قلم گرفت. زندگی نیز همین است؛ برخی ها در همان عمر کوتاهشان، چنان اثرآفرینی می کنند که به جای طول عمرشان، نگاه آدمی به عرض زندگی متوجه می شود. بسیاری هم با خوانش زندگی هایی از این دست، می گویند عرض زندگی مهم تر از طول زندگی است. مهم نیست چقدر عمر می کنی، مهم این است که با لحظات عمر که تجدیدناپذیرترین سرمایه انسانی است، چگونه رفتار می کنی. آیا توان غنی سازی لحظه ها را داریم یا باطلت مثل تندباد در دفتر زندگی ما می پیچد و همه چیز را با خود می برد؟ فراوانیم - متأسفانه - که در این صف، می ایستیم. حواسمان هم نیست که چه چیز را به بیای از دست دادن چه چیزی به دست می آوریم. گاه ندانسته یا نخواسته، کاری می کنیم که قیمتی ترین داشته مان را با هیچ معاوضه می کنیم. هیچ هیچ توجه داشته باشیم که در همین کلمات کم، که روزهای کوتاه عمر است، جوری زندگی کنیم که هزینه ابدیت خود را به دست آوریم. ما در برابر امروز خود مسئولیم. فردا هنوز نیامده است و دیروز هم مثل برگه تقویم، از نظرها دور شده است. می ماند امروز که اگر آن را در باییم، هم حسرت گذشته جبران می شود و هم بستر برای رشد و تعالی در فردا چنان فراهم می شود که به امروز به عنوان یک روز راهبردی، توجه و ارجاع شود. بکوشیم التزام مان را برای بهتر شدن زندگی همگان، همواره در یاد داشته باشیم. به زبان خودمانی، هوای هم را داشته باشیم. قرار زمین و آرامش زمینیان برای زمانی است که هوای یکدیگر را داشته باشیم. با هم که باشیم، توان ما هم افزا می شود. با هم به نیرویی می رسیم که هم بار بر زمین مانده و اولو سنگین ترین آن را برمی داریم و هم برای فردا تدبیر می کنیم، پس برای بهتر شدن زندگی خود و خانواده و جامعه، با هم بودن و برای هم بودن را تمرین کنیم. برای غنی سازی فردا، امروز تلاش کنیم. ماندن ما در گذشته، کوتاه و پیمان نگاه در آینده خود را باشد. گذشته دیگر نمی تواند به ما آسیب برساند اگر امروزمان را بسازیم و آینده پژوهانه به فردا نگاه کنیم. ما توانایی تغییر برای بهتر شدن را داریم اگر خود را باور کنیم، اگر فرصت امروز را قدر بدانیم، اگر با هم بودن را با برای هم بودن غنی سازی کنیم. ما می توانیم.

مصاحبه

کمپ ها؛ مسکن های موقتی برای رفع مسئولیت

زهرا مرادپور | حسین سلیمان پور، روان شناس فعال در حوزه آسیب های اعتیاد است. او معتقد است که چرخه ترک اعتیاد برای معتادان متجاهری که به کمپ های ماده ۱۶ روانه می شوند، چندان مؤثر نیست. او می گوید: معضل اعتیاد بسیار پیچیده و چندفاکتوری است؛ یعنی عوامل جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی، همگی درگیر هستند. سلیمان پور بیان می کند: درست است که کمپ های ترک اعتیاد تا حدودی می توانند بعد جسمی مشکل را مدیریت کنند، اما بعد روانی و سایر ابعاد همچنان بدون درمان باقی می ماند. افراد پس از خروج از کمپ، با مشکلاتی چون بیکاری و آسیب های روانی مواجه می شوند و ممکن است دوباره به دامان اعتیاد بازگردند. این روان شناس تأکید می کند: اعتیاد را نمی توان شوخی گرفت؛ زیرا مانند هشت پایی است که با قطع یک پا، هفت پای دیگر او همچنان باقی می ماند. میلیاردها سلول عصبی درگیر می شوند و یک خیال لذت در مغز ایجاد می شود که کمپ، دارودرمانی یا سخنرانی نمی تواند برای آن پادزهر باشد. سلیمان پور یادآوری می کند: کمپ های ترک اعتیاد فقط بعد جسمی را موقتاً درمان می کنند و پس از بازگشت از کمپ، بسیاری از افراد دوباره به اعتیاد دچار می شوند. روان شناس فعال در حوزه آسیب های اعتیاد می گوید: برای ترک واقعی اعتیاد، باید یک بسته کامل ترک اعتیاد تهیه شود که شامل درمان جسمی، روانی، مشاوره مستمر، آموزش مهارت های کنترل خشم و شرکت در جلسات معتادان گمنام باشد. وی معتقد است این بسته جامع باید همه ابعاد آسیب دیده فرد را دربر بگیرد و پس از ترک، مشکلاتی نظیر بیکاری و مسائل خانوادگی نیز برطرف شود. تنها با این رویکرد جامع، ترک اعتیاد محقق می شود. سلیمان پور تأکید می کند: اعتیاد، معلول مشکلات اجتماعی مانند خشم، نداشتن اعتماد به نفس و مشکلات مالی است. تا زمانی که علل اصلی رفع نشود، اعتیاد حذف نمی شود. پرداختن به معلول ها بدون رفع علت ها، هیچ گاه راهکار مؤثری نخواهد بود. وی معتقد است باید به این آگاهی برسیم تا وقتی ما به معلول های معضل اعتیاد می پردازیم، راهکاری برای رفع این معضل نخواهیم داشت.

گفت و گو

طرد اجتماعی، بستر بازگشت به جرم

مصومه فرمانی کیا | در حال حاضر برای جرم با درجه های مختلف، حکم حبس صادر می شود؛ از کسی که مرتکب قتل شده تا دگرگیری های خیابانی، بدهکاران مهریه و... مشکل اینجاست که با وجود تفاوت معناداری که بین جرم ها وجود دارد، حکم بیشتر شان زندان است. این افراد بعد از آزادی به خاطر انگ و برچسبی که به آن ها خورده است، معمولاً از جامعه طرد می شوند. دکتر محمد حسین شریعتیان، جامعه شناس، در این باره می گوید: در جامعه ما با باورها و اعتقاداتی که افراد دارند، زندان رفتن یک ضدارزش است و معمولاً هم نگاه نمی کنند طرف به خاطر چه موضوعی حکم حبس گرفته و بعد از رهایی حتی از سمت خانواده و اطرافیان هم طرد می شود. چه برسد به دیگر گروه ها و معمولاً این نگاه منفی وجود دارد. متأسفانه نه سیمای ملی و نه رسانه های مکتوب و مطبوعات، کاری در این زمینه انجام نداده اند که بتوانند ذهنیت و افکار عمومی را درباره این قضیه تغییر دهند. او تأکید می کند که چگونگی برخورد با افراد به اصطلاح مجرم، نقدی است که بر تک ما وارد است؛ در حالی که احتمال خطا بر هر کسی وارد است و طرد اجتماعی این افراد به منزله مهیا کردن زمینه دوباره ارتکاب جرم و بازگشت آن ها به پشت میله هاست. شریعتیان صحبتش را با این پرسش ادامه می دهد: چرا تحقیقاتی که در دانشگاه ها درباره این مسئله انجام شده است، خاک می خورد و در رسانه ها و صداوسیما استفاده نمی شود؟ سازمان زندان ها و دیگر مجموعه ها و نهاد ها مثل قوه قضائیه، وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید کنار دیگر برنامه ها و فعالیت هایشان کار تحقیقاتی انجام بدهند. باید بررسی کنند که علت طرد این گروه از سوی جامعه چیست و برای حل آن چه اقدامی باید انجام دهند. او می افزاید: اجتماع امروز نیازمند این فرهنگ سازی است. باید آموزش نحوه برخورد با فرد زندانی را به اعضای خانواده او در اولویت قرار دهیم. به نظرم با این اقدام اولین گام برای کاهش آمار زندانیان برداشته می شود. وقتی پذیرش اجتماعی و خانوادگی باشد و فرد احساس کند که هنوز عضوی از این اجتماع است، تلاش می کند رفتار و کردارش را با نیازهای همان اجتماع تطبیق دهد و این کار به تحکیم ساختار اجتماعی کمک می کند.

شنبه ۲ بهمن ۱۴۰۳
۲۴ رجب ۱۴۴۵
شماره ۴۴۴۴

۱۳ SHAHROOZ NEWS.IR

